

Preročina letu: —
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrt leta . . . 2-50
 Mesečno . . . 1—
Danaj Avstrije: —
 Celo leto . . . 15—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev. —

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. in.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velja
 — popust. —
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Doroška ulica. 5. — Telefon št. 113

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne

Nameravan upad v Južno-Ogrsko.

Spopadi z Rusi se vršijo na celi bojni črti. Obleganje Przemysla. — General Rennenkampf zopet na bojiščih. — Kužne bolezni v Srbiji. — Mirovni grof Witte umrl.

Uporaba moke in žita.

Iz kroga poslancev Slovenske Kmečke Zveze, ki so posređovali zaradi uporabe moke in žita na Dunaju, izvemo:

Osrednja vlada še nima pregleda čez zaloge žita in moke v avstrijski državni polovici, ker bodo namestništva še komaj danes dne 15. marca izgotovila popise in sestavila popisne podatke. Le toliko je gotovo, da se bo za prebivalstvo, ki se živi od mesa, določila manjša svota, kakor za prebivalstvo, ki se prehranja večinoma z moko. Vrhutega bodo dobile politične oblasti pravico, dovoljevati za okraje, kjer to zahtevajo razmere, za uporabo še večje količine žita in moke, kakor bo določeno v odredbi. Tudi ta druga odredba bo le začasna in se namerava še le v poznejšem času izdati stalna odredba.

Turšice bodo, kakor upajo merodajni krogi, dovolj dobiti iz Ogrske. Priprave za dobavo so vse gotove. Kako se bo iz Ogrske dobavljena turščina moka porazdelila po državi in kako bo uplivala na za uporabo določeno količino moke in žita, o tem se še vršijo posvetovanja.

Zelo važno je, da bo v drugi odredbi kaznovana pravica odvzeta sodiščem ter prepuščena samo političnim oblastim.

Odkrite in resne besede.

Znani vseučilišni profesor in vzgojeslovni pisatelj dr. Förster je imel v torek dne 9. marca na Dunaju predavanje o predmetu „država in pravni zakon“. Izvajal je sledeče: Moje predavanje se utegne dandanes, ko vlada vojni bog Mars in molči zakon o pravici, smatrati kot sanjarija. Toda zdi se mi potrebno povdarjati, da imajo tisti, ki stojijo zadaj za bojno črto, druge naloge, kakor pa tisti, ki stojijo v bojni črti. Ko se je bojeval Izrael, je molil Mojzes, ni se kregal. To se pravi, mi se moramo že danes vprašati: Kako moremo zabraniti, da se taka svetovna nesreča ne bo več ponovila? V Monakovem je pred kratkim nek čast-

nik rekel svojemu znancu: „Rad bi vedel, kakšen pomen ima svetovna vojska. Ne vidim ničesar drugega, kakor veliko evropsko klanje“. Razpoloženje, ki odseva iz teh besed, se oprijema vedno širših krogov. Vedno bolj splošno postaja spoznanje, da dejansko vrednost, katero ustvarja vojska, v obilni meri odtehta in prevaguje škoda, katero povzroča vojna. Splošno je naziranje, da je visoka politika popolnoma odrekla. Ne vsled tega, kakor bi ji bilo manjkalo zvitosti in pretkanosti, ampak vsled tega, ker se vkljub svojemu realno političnemu opravilu ni znala prilagoditi izpreminjav, kateri je bil v resnici podvržen svet v zadnjih desetletjih. V visoki politiki so se držali starega narodno-sebčnega načela v času, ko bi bila potrebna organizacija za poravnavo in upravo narodov. Visoka politika je bila takorekoč privesek in orodje mil tarizma. Ona je vsled svojih mnogokrat zamotanih in mnogopomenbnih pogodb le samo pomnožila povode za svetovno vojsko. Seveda se pri tem ne sme samo njej predbaciti krivde za svetovno vojsko. Dr. Förster je nato skušal dokazati, da bi se moglo spremeniti na bolje le tedaj, če bi se premagalo machiavelistično naziranje (začetnik tega nauka je Italijan Machiavelli), ki se je ukoreninilo v široke kroge, češ, da nima politika ničesar opraviti z moralno (z pravostjo z božjimi zapovedmi), da država ni podvržena pravemu zakonu, marveč da mora z vsemi sredstvi stremiti po pomnoženju svojih moči. Kot nosilci in zastopniki tega naziranja v moderni Nemčiji je označil profesor dr. Förster državnega kancelarja Bismarcka, zgodovinarja Treitschkeja in generala Bernhardija. Ločitev od pravnega in božjega zakona izvira od Machiavelija, čegar ideje še obstojajo. Iz njega je črpal Treitschke svoje nazore o politiki sile v svrhu dosega moči, istotako Bernhardi, kojega spis „Nemčija in bližnja vojska“ se je v inozemstvu smatrala za izraz nazorov celega nemškega naroda. Nepreračunljiva je

škoda, katera je bila vsled tega povzročena. Sociologija (družboslovje) Machiavelija je bila taka, kakor kakega srednjeveškega vojaka-landsknehta in se more ravno iz realno-političnega stališča izpodbijati. Država se ne sme nikdar postaviti izven npravnih zakonov in se opirati izključno le samo na načelo moči. Taka zunanja politika moči namesto pravičnosti učinkuje škodljivo tudi na znotraj. Izrazit dokaz za to je Anglija, koje kolonijalna posest je vsled teh nasilnosti trpela škodo, ki se ne da preračunati. Država je po svojem bistvu organizacija, med tem ko učinkuje stremljenje po moči razdirajoče. Nobena država ne more pogrešati duševnih in npravnih temelj brez lastne škode. Kam pa vodi načelo moči? Narodi so navezani na gospodarsko in duševno medsebojno izmenjavo. Anglija si reže v lastno meso, če hoče uničiti svoje najboljše gospodarsko odjemališče — Nemčijo. Nazori, kakoršne je zastopal general Bernhardi, niso za Nemce. Moč Nemčije slovi v njenem čutu, v pravosti in pravičnosti, v njenem stremljenju, da se brez pridržka uvrsti med kulturni svet. Takšna politika vesti in poravnave se mora pričeti na celem omikanem svetu.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Proti Przemyslu!

V zahodnem delu gozdovitih Karpatov (v ozemlju prelaza Lupkov) se je avstrijska bojna črta ob cesti Cisma—Baligrad pomaknila dalje proti severu. Cesta, ki vodi iz Baligrada v mesto Lisko ob Sanu, se tukaj odcepi v Sanok in Przemysl. Smer našega napredovanja v tem ozemlju je torej naperjena, kakor je razvidno iz dosejanega bojevanja, proti Przemyslu. Na zahodni strani omenjene črte so se Rusi navalili zadnje dni pretečenega tedna z močnimi sila-

LISTEK.

Nravni pomen svetovne vojske.

J. Š. piše v časopisu „Mentor“: Sloviti nemški general Molke je dejal, da bi se brez vojske človeštvo pomehkužilo in se izgubilo v samo uživanje. Zola pa je zapisal, da je vojska med prvimi pogoji napredka: vsak korak naprej, ki ga je do sedaj storilo človeštvo, je spremljalo prelivanje krvi. Res, vojska, posebno svetovna vojska, ni brez velikega družabnega in npravnega pomena. Posebno to-le bi lahko povdarili:

1. Dvignil se je verski čut: malomiselnih ljudi se videli Gospoda vojnih čet; duša, že po naravi krščanska (anima naturaliter christiana — Tertullian) se je zbudila iz omotice.

2. Npravnost, ki jo je marsikje že hotela izpodrinuti francoska moda, si je zopet priborila ugled — mladeniči zatrjujejo v svojih pismih, da bodo zana-prej trezni, resni možje.

3. Velika stiska je razvila še večjo požrtvovalnost, temelječo na ganljivi ljubezni do bližnjega (Rudeči križ).

4. V močni luči je zasijala vrednost človeka nasproti vsemu stvarnemu. Kaj bi pomagali Kupi zlata, če bi ne imeli požrtvovalnih, vzornih državljanov? In tako je ta vojska tudi boj mamonizmu (pretiranemu hlepenju po denarju).

5. V teh mesecih smo videli, da je plemenita človečnost pri evropskih narodih že zelo razvita. Ce-lo vojskovanje se vkljub novemu orožju omiljuje. Če

je v začetku zažvižgalo nekaj dum-dum-krogel, se jih je takoj oglasilo sto in sto, ki so to obsojali. Bojevanje ni več mesarsko klanje, ampak hoče le sovražnika napraviti neškodljivega.

6. Ljubezen do bližnjega, kakor smo jo občudovali, se razteza celo na sovražnika. Kakor hitro se ne more več braniti, ni več sovražnik, ampak človek, ki mu naš vojak ponudi zadnji kosček kruha in mu ugasi žejo z vodo iz daljnega studenca.

7. Svetovna vojska zelo ostrí smisel za pravico. Vse vojskujoče se države trdijo, da so prijele za crožje iz pravičnih nagibov in odločno zavračajo sramotne očitke. Tako mednarodno pravo razveseljivo napreduje.

8. Celokupnost človeštva se menda tudi še nikdar ni tako vidno pokazala, kakor sedaj. Saj celo že manjše države stopajo na pozorišče, večje neudeležene pa priznavajo, da je njih gospodarstvo zelo prizadeto; ali z drugo besedo, da so zelo odvisne od vojskujočih se držav. Ta izkušnja bo v prihodnosti zelo podpirala protivojno gibanje. Če to premislimo, potem moramo res z Balaamom vojsko blagoslavljeti. Vojska z žarečim jeklom izžge rane, ki jih je usekal mir.

Danes se vojskuje katoliška misel z novim duhom, judovsko-pogansko-brezverskim. Slabotni bojovníki padajo, bojazljivi se umikajo, čete brezbriznih pa se vale s tokom zmagojučih.

Japonec narobe-Evropjec.

Japonec ni samo zemljepisno, ampak tudi še v svojih običajih v marsičem narobe-Evropjec. Japonec oprasne vžigalice od sebe, ne k sebi, kakor Ev-

ropec, nasprotno pa žaga z žago, ki vreže le, kadar k sebi potegne. Japonski otrok se ne more načuditi, da so naše knjige „odzadaj“ pisane in da mi „narobe“ beremo. Mi pri črki F ali T najprej napravimo navpično črto, potem vodoravno. Japonec protestira z obratnim ravnanjem, kakor tudi na i postavi piko. Še preden kaj spodaj stoji. Pri nas pravijo v šoli: „Piši tako, kakor pravilno govoriš!“ Na Japonskem pa pravijo: „Govori tako, kakor pravilno pišeš!“ In vsakdo ve, s kakšno kretnjo komu namignemo, naj se približa, če hočeš pri Japonecu isto doseči, mu moraš po naše namigniti, naj sede. Če kaj naštevamo, storimo to tako, da desno roko zapremo in potem stegnemo prst za prstom, Japonec pa v ta namen levo roko odpre in potem prst za prstom sključi. Kedo bi verjel, če bi ne bilo popolnoma resnično, da na Japonskem po noči prižigajo luč, da bi lažje zaspali, ali da se ženskam redilno kravje mleko gnusi, ali da japonski stavbenik najprej izgotovi streho, potem šele spodaj dela! V Evropi velja kot zlato pravilo za zdravje: „Glavo mrzlo, noge gorke!“ V Tokio pa vidiš v mili zimi ljudi, ki imajo glavo in vrat mogočno zadelana, dočim svobodne noge brodijo po tajajočem se snegu. Ni čudno, saj tudi narava, ki jih obdaja, ne pozna evropskih manir. Nikjer si nista solnce in dež taka sovražnika, kakor na japonskem, nikjer tako toplota in mraz. Konec septembra: odpreš okno, na te oblije debel, gorak zrak, kakor iz peči. V kratkem času pa se okna prevlečejo z belo slano: tako je temperatura padla. V januarju ne veš, po kateri strani ceste bi šel. Na južni te solnce v hrbet vžiga in zbada, če pa pogledaš v senčno stran, se strešeš od mraza, ko vidiš, da mimoidoči puhajo iz sebe ledene oblake.

mi na prelaz Lupkov. Ruski napad je bil pod težkimi ruskimi izgubami odbit. Veliko število Rusov so naši ujeli. Borba traja noč in dan. Rusom je mogoče, da vsled premoči menjavajo svoje čete, dočim je našim četam v kljub silnemu mrazu, ki je nastopil še zadnje dni v Karpatih in izrednemu naporu, nemogoče, da bi se odpočile. Rusi zelo potrpatno ravnaajo z ljudmi. Kar cele trume mečejo kot žrtev pred ogenj naših topov. Ruski vojaki se upirajo, a častniki jih s knutami in samokresi gonijo naprej.

Obleganje Przemysla.

Dolgotrajno obleganje Przemysla v primeri s hitrim zavzetjem belgijskih in francoskih trdnjav v Londonu zelo učinkuje. Pred Przemyslom sta namreč najmanj dva armadna zbor, več konjeniških divizij in del težkega topništva. Kdaj bo obleganje končano, se ne more reči, ker je zaloge še za nadaljne tri mesece in je posadka dobro razpoložena. Skoro še vsak dan prineso avstrijsko-ogrski letalci 400 funtov živil v trdnjavo.

Boji pri Černovicah.

„Az Est“ poroča iz Černovic: Sneži neprestano. Izredno močni snežni zameti preprečujejo vsake večje operacije. Po noči se je slišalo v Černovicah močno bombardiranje. Naši topničarji so videli, kako gre sovražnik naprej v krilu noči in sneženih zameotov. Naše topništvo je videlo, kako beži sovražnik radi izvrstnega bombardiranja proti Novosielci. Splošen položaj je za nas izvrsten.

Hud mraz v Karpatih.

Vojni poročevalci poročajo: Mraz in sneg ne pripuščata nobenih večjih bojevanj v Karpatih. Mraz je dosegel 25 stopinj.

Ogrski Rusini proti Rusom.

Rusinski list „Negyilya“ javlja: Rusinski prebivalci kraja Also-Berecke so pod vodstvom svojega sodnika viteza Jurija Griga napravili na višjega sodnika svojega okraja vlogo, v kateri prosijo, naj se jih v bodoče ne imenuje več Rusine ali Rusniake — ampak grško-katoliške Ogrce. Istočasno tudi prosijo, da bi se uradno upeljal enolen koleđar. Rusini so se namreč dosedaj posluževali ruskega koleđarja, ki pa je za 14 dni za našim. Svojo prošnjo utemeljujejo s tem, da nočejo več z Rusi, kateri so jih pri znanih vpadih na Ogrsko tako pritiskali, imeti skupnih praznikov. Tej vlogi je župnik Bertalom Halattovič pristavil: „Potrjujem vse, kar je zapisano v tej vlogi! Okrutni ruski vojaki so dvakrat vlomili v našo cerkev v Rakoczy-Sallasu in so cerkev oropali cerkvenih oblek, svečnikov, odvzeli so tudi ves denar iz nabiralnikov. Ruski pop si je prilastil altarno pokrivalo in druge altarne predmete in je pridigoval, da so Rusi prišli s tem namenom na Ogrsko, da bi širili pravoslavno vero. Mi Rusini pa nočemo zavreči naše stare vere in hočemo torej vsako vez, ki bi nas vezala z Rusijo in s pravoslavjem, pretrgati. Ostati hočemo zvesti katoličani in zvesti ogrski državljani. S tem preklicujemo tudi vsako nadaljno skupnost z Rusijo.“

To župnikovo izjavo so sopođpisali tudi sodnik v Rakoczy-Sallasu, Franc Komarniczky, in cerkvena oskrbnika Andrej Reppan in Elija Raliczak ter nižji sodnik Mihael Blađin.

Artilerijski dvoboj.

List „Az Est“ poroča iz Černovic dne 11. marca: Naše postojanke, ki ležijo izhodno od Černovic na drugi strani reke Pruth, je sovražna artilerija napadla. Ruskim topničarjem se je posrečilo, da so sprožili le nekaj brezuspešnih streljav. Naša artilerija je na vsak napad takoj in prav krepko odgovorila in sicer tako močno, da so ruske artilerijske postojanke bile tekom pol ure razstreljene.

Goreči potrolejevi studenci.

Poljski list „Kuryer Codzienny“ javlja, da so petrolejevi vreli v Maryampolu ob priliki zadnjega hudega boja med avstrijsko in rusko artilerijo na črti Tarnov—Gorlice (v zahodni Galiciji) hudo trpeli. Posebno dne 27. februarja je bila škoda, ki so jo napravile topovske kroglice na petrolejevih studencih in pripravah, zelo velika. Velike zaloge petroleja so gorele več dni. Ognjeni žar je razsvetljeval po noči celo okolico. Tudi mesto Maryampol je zelo trpelo vsled topovskega obstreljevanja.

Amerikanski topovi-velikani za Rusijo.

Nemško-ameriški listi so prinesli vest, da je dne 14. januarja večje število velikih topov, kateri so bili namenjeni za Rusijo, došlo v mesto Minneapolis (v Severni Ameriki). Dne 14. januarja so pripeljali v Minneapolis na 24 železniških vozovih zopet 12 novih orjaških topov za Rusijo. Strelji teh ameriškanskih topov so baje tako silni, kakor strelji 42 cm možnarjev. Vlak, na katerem so bili ti topovi, je bil dobro zastražen po vojaštvu. Skozi Minneapolis je vozil vlak s topovi po noči. Kakor listi poročajo, je posebni ruski odposlanec Vikonovič te topove že pred meseci naročil pri ameriškanskih topovih tovarnah. Ti topovi so baje namenjeni za obleganje Przemysla.

Topničar-Poljak mora razrušiti zvonik domače cerkve.

Poljski list „Piast“ priobčuje pismo poljskega topničarja, v katerem ta pripoveduje:

Po večdnevni vožnji smo prišli s svojimi topovi po noči do roba nekega gozda in smo postavili topove za dobro kritje. Častnik nam je rekel, da bomo že kmalu začeli streljati. Malo sem se ogledal po okolici in kraj se mi je zdel tako znan. Vprašal sem, kje da smo. Povedalo se mi je ime kraja. „Jezus Marija!“ sem zaklical, „to je blizu moje domačije. Za tem hribom leži moja domača vas.“ Začel sem se tresti. Kaj neki počne sedaj moja žena in moji ljubi otroci? Mogoče niti več ne stanujejo v vasi! Ko smo začeli streljati, mi je postalo zelo težko pri sre. „Ogenj!“ se je glasilo povelje in dva topova sta začela bruhati smrtonosne kroglice. Skočil sem k svojemu topu. Povelje se je glasilo, da moram meriti naravnost na neko črno točko, ki smo jo opazili nad snegom — bližnjega hriba. Tam na cerkvenem zvoniku je skrita ruska opazovalnica . . . Zvonik se mora porušiti. A hitro, da nas ne opazijo . . . Jezus, to je vendar zvonik moje rojstne vaške cerkvice, kjer sem bil krščen, poročen, kjer so bili kršчени moji otroci . . . „Gotovo! Ogenj!“ Izvršil sem povelje . . . Zagromelo je . . . In črna točka, na katero sem moral meriti, je izginila . . . Porušil sem s topovsko kroglo — zvonik domače cerkvice . . . Črno mi je postalo pred očmi . . . Tođa vojska je vojska!

Na pokopališču zakopani ruski topovi.

Krakov, 12. marca.

„Kuryer Codzienny“ javlja, da so zakopali Rusi na svojem umikanju meseca decembra v veliki naglici več svojih topov v velikem grobu na mestnem pokopališču v Bochniji pri Krakovu, nakar so postavili na grobišče velik križ, da bi prikriili na ta način svoje zakopane topove. Toda slučajno so prišli na sled ruski zvijači. Vsléd južnega vremena se je začela slabo potlačena zemlja rušiti z ruskega grička, dokler se niso opazili topovi, ki so bili zgoraj. Ker je upati, da utegne biti na pokopališču zakopanega še več drugega vojaškega građiva, so začeli prekopavati na celem pokopališču.

Hindenburg zopet porazil Ruse.

Kakor poroča nemški generalni štab z dne 12. marca, so bili Rusi ob meji Izhodne Prusije (severno od Varšave) zopet občutno tepeni. Na severni strani gozdov pri mestu Augustovo je bila ruska armada od Nemcev poražena. Rusi so se umaknili v smeri proti mestu Grođno. Nemci so ujeli 4000 Rusov, med njimi dva polkovna poveljnika. Uplenili so 3 topove in 10 strojnih pušk. Sovražnik se je tudi iz okolice mesta Avgustovo umaknil proti Grođnu. Severozahodno od Ostrolenke so Nemci ujeli 3 častnike in 220 mož. Hindenburgova armada napređuje tudi severno in severno-zahodno od Prasnyša. Na tem ozemlju so Nemci ujeli čez 3200 Rusov.

Kako poročajo Rusi o bojih ob meji Izhodne Prusiji.

Preko Londona in Kodanja, poročajo iz Petrograda, da sili novo rusko prodiranje generalfeldmaršala Hindenburga, da hitro izpremeni svoj vojni načrt. Sedaj skuša zbrati svoje štiri armade severno od Visle na krajši fronti, ker sedanja fronta vsled svoje širine ogroža zvezo med posameznimi vojskami. Severna vojska, ki je pred 14 dnevi prodirala v smeri na Kovno, se je umaknila od Njemena in zopet prispela na izhodnoprusko mejo. Druga vojska, ki je poskusila priti severno od Grođna in prekorati reko Njemen, se tudi umika. Umikanje stane Nemce velike žrtve. Nemci se trudijo na vso moč, da bi držali cesto v Lyck, ki je edina, na kateri morejo spraviti težke oblegovalne topove nazaj do pruskih železnic. — Vojska, ki je stala prej v gozdovih pri Avgustovu, se v neprestanih bojih umika proti zahodu, da krije armadne zbere, ki so napadli Osovjec. Končno je ruska zmaga pri Prasnyšu prisilila Hindenburga, da je svoje čete zbral bližje črti Mlava—Thorn. Še pred kratkim so se bojevali Rusi nad Chorzellnom na obeh straneh meje in v še večjem obsegu med Mlavo, in prusko mejo južno od Soldava.

Ruski general Rennenkampf zopet na bojišču.

List „Birševija Vjedomosti“ poroča, da je ruski general Rennenkampf zopet došel na poljsko bojišče.

Samoumor poveljnika poražene 10. ruske armade.

Frankobrod, 12. marca.

Listu „Frankfurter Zeitung“ se javlja iz Petrograda: Poveljnik 10. ruske armade, general baron Sievers, ki je bil poražen pri Mazovskih jezerih, je izvršil samoumor, kar je razvidno iz pogrebnih slavnosti v protestantovski Anini cerkvi. General Sievers je torej bil protestant.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Srbija vpoklicuje do 50. leta.

Iz Sofije se poroča: Srbska vlada je poklicala pođ orožje vse moške do 50. leta, ki so sposobni za vojaško službo.

Kužne bolezni v Srbiji.

Curih, 12. marca.

Ruski poslanik v Nišu brzojavlja društvu za pomoč v Odeso sledeče: V mestu Niš, ki šteje sicer 23.000 prebivalcev, je sedaj 90.000 beguncev; zdravstvene razmere so nepopisne. Vsak dan umrje na stotine ljudi na nalezljivih boleznih.

Nemško-francosko bojišče.

Anglija ne pošilja več svojih čet na Francosko.

Haag, 12. marca.

Od dne 18. februarja ni več poslala Anglija nobenih čet na francosko bojišče. Angleška admiraliteta namerava od zdaj naprej prevaževati svoje čete čez Irsko proti zahodu Francije in sicer v Bordo.

Kanadske in avstralske čete za Anglijo.

Iz Londona se dne 12. marca uradno poroča: Po poročilu lista „Central News“ so Angleži izkrcali v Evropi oddelke svojih avstralskih in kanadskih čet.

Francozi nočejo dati Grkom posojila.

Francija je sklenila, da ne izplača Grčiji že dovoljenega posojila. Ta sklep je velevažen za presojo sedanjih političnih sprememb in dokazuje ozko zvezo, ki vlada med visoko financio in med politikom na Francoskem. Francoski bogataši so bili že od nekdaj v izredno bližnji zvezi z vlado. Iz finančnih podvzetij so se že poprej dale spoznati politične težnje, načrti in namere, katere iz diplomatskih, posvetovalnic in diplomatskih listin še dolgo niso prišle v javnost. Tako je Francija pritiskala tudi na Avstrijo in Nemčijo in je hotela od leta 1908 naš razvojit ovirati s tem, da je odpovedovala posojila. Seveda je pri tem več trpel sloves „svetovnih bankirjev“, s katerim naslovom se Francija tako rada ponaša, kot pa naše narodno gospodarstvo. In sedaj v svetovni vojski igra denarno vprašanje zopet veliko ulogo. Malim državam se udeležba v vojski drago in dobro plačuje, nevtralne države pa se vabi z obljubami. Isto sredstvo, ki so ga francoski bogataši porabili proti Avstrijem s tem, da so nam odtegnili kredit, se uporablja sedaj tudi proti Grčiji. Pritisk na Grčijo je tem večji, čim večje so tudi njene denarne zadrege. Da potrebuje Grčija mnogo denarja, je znano. Javni državni dolgovi so se v Grčiji po balkanskih vojskah dvignili za 375 milijonov frankov. V državnih proračunih v letih 1913 in 1914 pa se je izkazalo 155 milijonov frankov primanjkljaja. Kratko pred izbruhom sedanje vojske je sklenila Grčija z nekim angleško-francoskim konzorcijem pogodbo, po kateri bi dobila Grčija novo državno posojilo 250 milijonov frankov, ki bi se obrestovalo po 5%. Od te svote bi Francija sama dala 175 milijonov frankov. Del te svote se je nakazal že v prvi polovici leta 1914, a večina prvega roka novega posojila se je uporabila za odplačilo pređujemov, ki so jih Grki vzeli v Franciji in pri angleški nacionalni banki. Suhlega denarja je prišlo na Grško zelo malo. Omenjena angleško-francoska družba kapitalistov je obljubila dati grški vladi preteklo jesen zopet enak del obljubljenega posojila. V vsled vojske je ostalo samo pri obljubah. V mesecu novembru 1914 je francoska vlada dovolila Grčiji, da ji sme francoska banka na račun omenjenega posojila izplačati drugi delni znesek 20 milijonov frankov. Radi oboroževanja, gradnje ladij itd. so obveznosti Grčije izredno narastle. Koncem meseca januarja 1915 so se raznesle govornice, da je Grčija v pogajanjih z Anglijo, da ji ista dovoli posojilo do 200 milijonov frankov na zelo kratko odpoved. Začetkom meseca marca pa se je denarno mešetarjenje tako zaobrnilo, da je po zborovanju finančnih veljakov v Parizu, dovolila ne Anglija, ampak Francija Grčiji 250 milijonov frankov novega posojila. Na ta način so trosporazumne države upale, da bodo pritegnile Grčijo na svojo stran in jo bodo v pregled v svoj jarem. Ker pa si je Grčija obdržala še prosto roko in ni hotela postati tlačan tujcev, so jo Francozi sedaj kaznovali s tem, da so ji odtegnili že dovoljeno posojilo.

Boj za Dardanele.

London, 11. marca.

Angleška admiraliteta javlja:

Turške utrđbe v Dardanelah so oborožene s topovi sledečega kalibra: Utrđba U (Hamidie I, Tabia) na avstrijski obali 2 topova kalibra 355 mm, 7 topov kalibra 240 mm; utrđba V (Hamidie III) ob azijski obali 2 topova kalibra 355 mm, po 1 top kalibra 240 in 210 mm, ter 4 topove kalibra 150 mm. Angleški naddreadnought „Kraljica Elizabeta“ je oborožena s topovi, ki daleč nesejo. Dosedaj se je streljato na daljavo 21.000 jardov (1 jard = 3 čevlje). Utrđbe so oddale tri strele na ladjo, ki pa niso napravile nobene večje škode. Ob uhodu v Dardanele so streljale angleške križarke: „Vengeance“, „Albion“, „Majestic“ in „Prinz George“, kakor tudi francoska križar-

ka „Suffren.“ Poslednja je obstreljevala baterijo F u trdne Soghandere na evropski obali in baterijo E na utrdbi Dardanus na azijski obali. Utrdbe na obeh straneh so hudo obstreljevale ladje. Nismo imeli prav nobenih izgub.

Dne 7. marca se je nadaljevalo obstreljevanje utrdb na obeh straneh. Obstreljevanja so se udeležile križarke: „Gaulois“, „Charlemagne“, „Bouvet“ in „Suffren“, nadalje veliki ladji „Agamemnon“ in „Lord Nelson.“ Iz utrdb U in J se je hudo streljalo na angleške ladje. Obe utrdbi sta morali utihniti, ko je bilo slišati dve eksploziji v notranjih prostorih. Tudi križarka „Dublin“, ki je obstreljevala Bulair, je bila nekoliko poškodovana. Neki angleški zrakoplovec, ki je plul nad Dardanelami v svrhu opazovanja, je bil poškodovan vsled strelav in je padel v morje. Zrakoplovec in opazovalca so močno poškodovana rešili.

Težki angleški topovi obstreljujejo Dardanele.

Sofija, 11. marca.

Iz Dedeagača se javlja, da je včeraj dne 10. t. m. zopet obstreljevalo 10 velikih angleško-francoskih vojnih ladij dardanelske utrdbe. Pri Seddil-Baru so prvokrat obstreljevali težki angleški oblegovalni topovi utrdbe. Turške utrdbe so z vso močjo in uspešno odgovarjale na ogenj angleških topov. Angleži so imeli 5 mrtvih in 11 ranjenih vojakov.

Izkrcanje čet pred Dardanelami.

Berolin, 13. marca.

Listu „Lokalanzeiger“ se poroča iz Aten: Angleži in Francozi so poskušali vnovič izkrcati čete v zalivu Saros, ki bi naj pomagale vojnim ladjam premagati dardanelske utrdbe. Izkrkali so 2000 mož, katere so pa Turki napadli in jih prisilili, da so morale nazaj na ladje. Izgube angleško-francoskih čet so bile uničujoče.

Napad na Carigrad od treh strani.

Rim, 13. marca.

Listu „Tribuna“ se javlja iz Londona, da pripravlja trosporazum velikopotezna vojna podvzetja zoper Turčijo. 150.000 angleško-francoskih čet baje nameravajo izkrcati na polotoku Gallipoli, v severnoafriški francoski pokrajini Algir je zbrala Francija 100.000 mož, ki so deloma že na parnikih, da odplujejo proti Dardanelam, in 40.000 mož avstralskih čet je pripravljenih v Egiptu za prevoz proti Dardanelam, ker jih Anglija za sedaj ne rabi v Egiptu. Istočasno zbira Rusija 200.000 mož, katere namerava izkrcati ob severno-zahodni morski obali Bospora. — Trosporazum namerava tedaj napasti Carigrad od severne in zahodne strani na suhem in od izhodne strani na morju ter zadati na ta način Turčiji smrtni sunek.

Mohamedanska trozveza.

„Südslavische Korrespondenz“ poroča iz Teherana: Novoustanovljeni list „Islamska Zveza“ objavlja v svoji prvi številki oklice, ki je podpisan od uplivnih Perzijcev, Afganistancev in Osmanov. V oklicu se poziva na ustanovitev mohamedanske trozveze. V oklicu se izvaja, da se mora mohamedansko ljudstvo združiti, da prepereči namero sovražnikov, ki hočejo ugonobiti sveti kalifat. V Aziji se mora radi tega ustanoviti mohamedanska trozveza, ki bo imela nalogo zasigurati Azijo Azijcem za vse čase.

Bolgarija pomnožuje svojo armado.

Budimpešta, 11. marca.

Listu „Kel. Est“ se poroča iz Sofije: Bolgarski vojni minister je predložil bolgarski zbornici zakonsko predlogo, v kateri zahteva zvišanje stanja bolgarske armade za 180.000 mož. Nadalje zahteva pravico, da sme tiste bolgarske podanike, ki so bili dosej iz kateregakoli vzroka oproščeni od vojaške službe in sicer v starosti od 21. do 50. leta, vpoklicati k 45dnevnim orožnim vajam, da se morejo v vojaškem oziru popolnoma izvežbati. Za pokritje stroškov je dovolila bolgarska zbornica vojaški upravi svoto 90 milijonov.

Kaj ponuja Francija Italiji.

Frankobrod, 12. marca.

Listu „Frankfurter Zeitung“ se poroča iz Rima: Pariški list „Temps“ predlaga, da naj ponudi Francija Italiji Korziko, ki je potrebna kot nekaka spopolnitev za Sardinijo, nadalje nekaj poprave meje v Tunisu ter ozemlje Obok ob Rudečem morju.

Kitajska in Japonska.

Iz Geneve se poroča: Po poročilih, ki so došla iz Kitajske, so oblasti zaplenile spise neke prekučene družbe, katera si je zapisala kot geslo „združitev Kitajske in Japonske.“ Na podlagi zaplenjenih spisov se je več oseb aretiralo. Na južnem Kitajskem se je vršilo več zborovanj, na katerih se je ostro govorilo zoper Japonsko.

„List „Agence Havas“ objavlja francosko noto, v kateri se povdarja, da Francija japonskih zahtev glede Kitajske ne more podpirati.

Podmorski boji med Nemci in Angleži.

Angleška pomožna križarka se potopila.

London, 13. marca.

Angleška admiraliteta javlja, da je nemški podmorski čoln potopil dne 13. marca angleško pomožno križarko „Bayano“, ki je plula med Belfastom in Ayrom. Od posadke se je rešilo 8 častnikov in 15 mož, ostalo moštvo je utonilo. Rešeno moštvo pripoveduje, da se je križarka potopila v treh minutah.

Raznoterosti.

Prihodnja številka „Straže“ izide radi praznikov v soboto.

Duhovniške spremembe. Č. g. Pavel Živortnik, kaplan pri St. Ilju v Slov. goricah, je prestavljen v St. Lenart v Slov. goricah; za kaplana v St. Ilju v Slov. goricah pride č. g. Vid Pavlič, kaplan pri Sv. Emi.

Obsojen obrekovallec. „Farji so te vojske krivi.“ Zaradi teh besed je bil dne 10. svečana, pri c. kr. okrajnem sodišču v Dobri vasi na Koroškem obsojen tamošnji brivec Štefan Rechoritsch na 20 K globe, oziroma dva dni zapora in v povrnitev sodnih stroškov zavoljo prestopka po § 491 kaz. zak. Kazenski zakonik določa za take prestopke sicer kazni od 1 do 6 mesecev zapora, a z ozirom na razne olajševalne okoliščine mu je sodišče odmerilo samo gori omenjeno zelo milo kazni. Kljub temu pa je brivec proti tej razsodbi vložil priziv na deželno sodišče v Celovcu. Pri prizivni razpravi, ki se je vršila minoli teden v Celovcu, je bil pa njegov priziv seveda odklonjen in prvotna razsodba v polnem obsegu potrjena.

Italijanski katoliški vseučiliščniki. V Genovi se je dne 8. marca pričel sedmi kongres italijanskih katoliških vseučiliščnikov. Šoda se udeležuje 172 zvez. Predsednik Ferrari je proglasil, da je geslo osrednje zveze „bramba resnice“ proti onim, ki trojijo nerեսnice. Ob enem se je predsednik spominjal prve društvene skupine, katero je ustanovil jurist Della Chiesa, sedanji papež Benedikt XV. Pozdravil je navzočega genovskega nadškofa monsignorja Gavottija, kateri je isti dan bil ustoličen. Ob enem s kongresom vseučiliščnikov v Genovi se je v Neapolju vršilo važno mladinsko zborovanje in v Paľovi evharistično zborovanje, ki je bilo ob enem priprava za narodni evharistični kongres v Genovi, ki se bo po 25 letih prvokrat vršil namesto mednarodnega evharističnega kongresa.

Cirilica v Bosni in Hercegovini odpravljena. Uradno je določeno, da je cirilica v bosanskih in hercegovskih šolah in uradih odpravljena, ravno tako, kakor je bila odpravljena pred kratkim tudi na Hrvaškem.

Grof Witte umrl. V Petrogradu je dne 13. septembra umrl eden največjih ruskih državnikov in finančnikov grof Julij Witte v 66 letu svoje starosti. Finančni minister je postal leta 1893. Njegovo delovanje ni bilo omejeno samo le na ruske finance in trgovino, ampak grof Witte je bil povsod kot vodilna oseba na prvem mestu pri vseh velikih gospodarskih in tudi političnih podvzetnostih Rusije v letih 1892 do leta 1906, katerega leta se je umaknil iz političnega življenja. Grof Witte je vodil mirovna pogajanja med Japonsko in Rusijo leta 1905 s tako spretnostjo, da ga je občudoval ves svet. Grof Witte je bil goreč pristaš in zagovornik miru in ni izključeno, da si je s tem nakopal nasprotstvo merodajnih ruskih vojaških krogov.

Aretacija nemških socialnih demokratov. Kakor poroča Strassburger Post so v mestu Mühlhausen aretirali 7 socialdemokratskih občinskih svetnikov, med katerimi je bil tudi deželni poslanec Martin. Dotičniki so baje pri nekem omizju rabili izraze, kateri so bili sovražni nemštvu.

Slovenski odlikovanci. Srebrno hrabrostno svetinjo prvega razreda so dobili narednik Franc Saurič, korporala Josip Nedok in Lovro Divjak od 26. domobranskega pešpolka, vodji patrolje Ivan Remeč in Franc Petek od lovskega bataliona št. 8.

Odlikovani slovenski častniki. Hrabrostno odlikovanje „Signum laudis“ sta dobila nadporočnik Rudolf Janžekovič od ulanskega polka št. 6 in poročnik Gustav Stuhar od pešpolka št. 59.

Vojni kurat č. g. Franc Pavlič piše s severnega bojišča: Presneto lepo je nositi vojaško sivo uniformo in se nazivati vojni kurat, pa samo takrat, kadar Rusi ne pošiljajo „težkih pozdravov“ — si misli marsikateri duhovnik pri regimentu. Pa vendar je tudi d'vo med nepriateljskim ognjem se zavedati svoje vzvišene dolžnosti in tolažiti težko in lahko ranjene. Do sedaj smo imeli lepe uspehe in upam, da za paz mesecev lahko rečemo: „Ni Rusa v Avstriji razen

ujetnikov.“ A vendar mislim, da se ne vidimo to leto. Pozdravljeni mi vsi znani!

Vojni kurat č. g. Marko Sagaj piše z dne 13. februarja svojemu sorodniku: Dragi L.! Zopet ti naznam, da sem še zdrav in živ. Od dne 30. januarja do danes smo bili visoko v gorah, kamor zaidejo le turisti in drvarji. Po strminah, v debelem snegu, smo lezli čez Karpate, Celih 14 dni nismo videli človeških bivališč. Z nami so šli zvesti konjički, ki so na svojih hrbitih nosili vse potrebno za nami. Naše prenočišče je bil večinoma karpatski pragozd, kjer smo si kurili cele noči. Neprecenljiva dobrotja pa so bili res mnogoštevilni kozolci dišečega planinskega sena, katero nas je varovalo mraza. Brez teh bi bili zelo na slabem. Dne 12. februarja je naskočil naš polk utrjeno rusko postojanko, 948 m visok hrib, in jo vzel z bajonetom. To je bil dan, kakoršni so redki tudi v vojski. Ruski in tudi naši mrtvi so pokrivali hrib. Vjeli pa smo do 200 Rusov, drugi so zbežali. Jaz pa sem naše padle cerkveno blagoslovil. Pozdrav!

Slovani v avstrijski vojski. „Moravska Orlice“ je priobčila statističen pregled odstotov poedinih narodnosti v vsej avstro-ogrski vojski: 52 odstotkov je Slovanov, Nemcev in Madžarov skupno je 42 odstotkov, Rumunov in Italijanov je 6 odstotkov. V vojni mornarici je Slovanov 56 odstotkov, Italijanov 27 odstotkov, Nemcev 10 odstotkov, Madžarov 7 odstotkov. V vojski je 3 odstotke Slovencev, 7 Hrvatov in Srbov, in 1 odstotek Italijanov.

Kuratorji za vpoklicane. Pravosodno ministrvo je odločilo, da imajo na podlagi odloka z dne 23. oktobra sodišča imenovati kuratorje, da se tako omogoči dvignjenje denarja za vpoklicane. Da se izplačila olajša, naj sodišče v vsakem slučaju obvesti tudi izplačilni urad, da je postavilo ali pooblastilo kuratorja za dvignjenje denarja.

Preskrbovalne podpore za družine invalidov. Ministrstvo za deželno brambo je odredilo, da dobijo družine oseb, ki so bile vpoklicane k aktivnemu vojaškemu službovanju, a so postale v vojski invalidi ter ne morejo skrbeti za kruh svojim družinam, dobi jo tudi nadalje preskrbovalno podporo. Ako pa še družine take podpore niso dobivale, se jim naj na novo nakaže. Ta ministrska odredba ima samo začasno veljavo in se torej podpora ne more pravnim potom zahtevati.

Pisma v Polo. Ker se nahaja Pola v bojnem stanju, je dovoljeno, da se sme vojaškim osebam tamošnje garnizije pošiljati pisma in dopisnice poštne prosto. Tudi dopisi vojakom v Krakov in Przemysl so prosti poštuine.

Kletvina in molitev. Kjer seziđa Bog hišo, postavi hudič hitro svojo, pravi stari rek. Tako je zdaj. Vojska je priklicala marsikatero dušo k Bogu, moli se več kakor kedaj poprej, kajti hujših in resnejših časov ni še bilo. Sliši se pa tudi več kletvine. Kakor da bi bil napel zlođuh vse svoje moči, da odtegne Bogu te preplašene duše, ki iščejo pri njem utehe. Najbolj v navadi je zdaj grdo preklinjanje devištva Mater božje. Kakor da bi hoteli ustvariti s tem, Marijino mogočno priprošnjo za ta ubogi svet, ki je ogrožen vseh nadlog. Preklinja Marijo nedorastel deček, preklinja jo odrastel pijanec in le pregostoma se sliši zdaj ta kletev iz ust vojakov. Zona obide človeka. Glej vojak, ti greš v boje, ti greš smrti naproti. Kaj te ni strah preklinjati ono, ki stoji tako rada vojaku na strani, ki hodi po boju po smrtnem polju in kliče duše vojakov: „Pojdi za Jezusom!“ Vedno se sliši izgovor: Lahki so prinesli to kletev. Prazna je ta. Ako veš, da je kletev, da je najgrša in najsurovejša vseh kletev, zakaj jo ponavljaš, ali zakaj ne ubraniš, da ne bi preklinjali v tvoji navzočnosti? Kletvina nam ne bo prinesla blagoslova!

Brat ni spoznal brata. Iz dobre kmečke hiše so odšli štiri bratje v vojsko, od katerih ni vedel drug za drugega. Starejši je prišel ranjen v Ljubljano, in je bil poslan kot okrevajoči na rezervno bolnico na Prulah. Tam je ležal na postelji, poleg njega pa silno shujšan vojak, ki je bil precej oslabiljen po hudem legarju. Štiri dni je ležal poleg njega, pa se ni zanimal toliko zanj, da bi bil pogledal na ime. Vojska prinese toliko različnih obrazov in trpljenja, da ni več zanimanja in radovednosti. Peti dan je slišal novi prišlec govoriti sosedu poleg sebe, stresel se je ob znanem glasu, ali videl je popolnoma neznan obraz! Pogleda na ime, pa je bil res tu njegov rođni brat, vsled bolezni tako shujšan, da ni bil podoben sam sebi. Brat je pravil bratu, da ne ve nič kdaj je obolel in kako je prišel iz tabora v bolnišnico nekje na Ogrskem. Tam mu je pravila usmiljenka, ko se je zavedel po dolgih dneh nezavesti: „Vas je varoval vaš angelje prav posebno. Odnegli so vas zvečer z drugimi mrtvimi v mrtvašnico od spodaj, jaz grem ponoči in gledam enega in drugega, in res je vam še bila žila. Hitro smo vas odnesli nazaj, dala sem vam par žlic vina in oživelimo smo vas.“ — O vojska, ti grozno gorje!

Poroke med nemškimi civilnimi ujetniki in Angležinjami. Kakor se javlja iz Londona, se je vršila pred kratkim v Southenu poroka štirih nemških civilnih ujetnikov s štirimi angleškimi deklicami. Po poroki so novoporočenci zajtrkovali v neki restavraciji. Po izvršeni poslovitvi so se poročenci zopet vrnili v ujetništvo.

Pegasti legar v Srbiji. Sofijski listi poročajo, da se pegasti legar v Srbiji strašno širi. V samem mestecu Valjevo je baje pred kratkim v enem tednu umrlo 1300 oseb.

Omejitev uporabe mleka. Štajersko namestništvo razglašuje: Med vojsko je prepovedano pitati odstavljene prašiče in feleta. Izdelovanje, uporaba in prodajanje smetane je med vojsko prepovedano. Izvzete od prepovedi so kavarne in slaščičarne ob nedeljah in praznikih. Prestopki se kaznujejo z globo 2 do 200 K, ali pa s šesturnim do 14dnevним zaporom.

200 g moka za osebo na dan. V Nemčiji se je do sedaj računalo 225 g moka za vsako osebo na dan. Od dne 15. marca nadalje so pa znižali uporabo moka za osebo dnevno na 200 g.

Krušne nakaznice v Avstriji. Dunajski listi poročajo, da, ko doženejo zaloge moka in žita, uvedejo v Avstriji najbrže krušne in močne nakaznice. Nakazana množina je odvisna od doznane množine zalog. Najbrže se določijo mešanom drugačne množine kakor kmetom, ki se preživljajo večinoma s kruhom in moko.

Krušne izkaznice. Mesto Tropava je upeljalo s 15 marcem krušne izkaznice. S temi izkaznicami dobijo družine pri pekih kruh. Brez izkaznic peki sploh ne smejo kruha prodajati.

Meko iz slame je poizkusil dobiti berlinski profesor. Pravi, da ima ta moka dosti redilnih snovi. Drugi profesor trdi, da ne bo ta moka prebavljiva za človeški želodec; torej bi prišla le živini v prav.

V Budimpešti bodo brez popoldanske južine. Ogrski listi poročajo, da je budimpeštanski magistrat ukazal, da odslej nadalje v ondotnih kavarnah popoldne ne bodo več smeli prodajati za južino mlečne kave.

Poizvedovalno mesto za nasad zelenjav in krompirja. C. kr. namestništvo v Građcu nam piše: Od namestništva ustanovljeno poizvedovalno mesto za nasad zelenjav in krompirja, koje vodstvo se je poverilo strokovnemu učitelju g. Otonu Brüdners, je že pričelo s svojim delom v Građcu, Burggasse 2, in se podajajo tam o tozadevnih vprašanjih med uradnimi urami — od 8. do 12. ure dopoldne — vsakomur in brezplačna pojasnila.

Živinski sejm v Građcu. Na živinski sejm v Građcu dne 11. t. m. se je prignalo zavsem 885 glav živine, in sicer: 365 volov, 148 bikov in 272 krav. V prejšnjem tednu se je pa prignalo 850 glav živine, torej tokrat za 35 glav več. Na sejmišču nabita odredba namestništva določa, da je med časom od 1/9. do 1/10. ure predpoldne za dobo trajanja vojske dovoljen vstop na sejmišče le samo domačim, to je graškimi mesarjem in prekajalcem mesa, in sicer pod pogojem, da nakupijo živino le za lastno uporabo in da ni dovoljeno, kupljeno živino istega dne prodajati — drugim prekupcem. Na sejmu je bilo kupljene več živine za vojaštvo in za dunajske velike kladivnice. Zaradi živahnega popraševanja so se zvišale cene pri nekaterih vrstah živine za 6 do 12 K za 100 kg žive teže.

Kedaj se lahko odpiše dohodninski davek. V smislu postavnih določil se odpiše najemninski davek s pritiklinami, ako vložite nekolekovano prošnjo na okrajno glavarstvo kot davčno oblast v teh slučajih: 1. Ako je ostalo stanovanje, od katerega se plačuje najemninski davek, prazno, se torej ni moglo oddati in se tudi drugače ni porabilo. Prazno stanovanje se mora najkasneje 14 dni po odhodu zadnje stranke naznaniti okrajnemu glavarstvu kot davčni oblasti; ako se to tekom 14 dni ne zgodi, se odpiše davek še le od dneva zakasnelega naznanila. 2. Najemninski davek se odpiše, ako ni bilo mogoče najemnine iztirjati, kar se pa mora pokazati s potrdilom, da je bila sodnijska izvršba brezuspešna. S takih odpisov pa je izključena najemnina oseb, ki so s hišnim posestnikom v sorodu ali ki so pri njem nastavljene. Prošnje je treba oddati najmanj šest mesecev po onem roku, katerega je najemnik moral najemnino plačati. Pač pa je dolžan hišni posestnik okrajnemu glavarstvu kot davčni oblasti najmanj tekom 14 dni naznaniti, ako je dobil dolžno najemnino, zaradi katere je prosil za odpis davka, plačano. Ako bi tega ne storil in bi davčni urad zvedel, da je bila dolžna najemnina poravnana, bi bil hišni posestnik, če je prosil za popust davka, zdatno kaznovan. 3. Odpiše se najemninski davek s pritiklinami, ako služni poslovje za državne urade, bolnišnice, javne šole, dobrodelne namene, seveda brezplačno. Za čas vojske je pa finančno ministrstvo določilo za oprostitev od najemninskega davka precej razširilo in je na korist hišnim posestnikom, da se teh določil prav zdatno poslužijo.

Maribor. Na živinski sejm dne 10. marca se je prignalo samo 236 glav goveje živine. Kupcev je prišlo veliko število, cene so bile izredno visoke. Za 100 kg žive teže se je plačevalo: debeli voli po 130 do 140 K, srednje debeli 114 do 124 K, suhi 104 do 114 K, voli za pitanje 118 do 128 K, debele krave 100 do 110 K, srednje debele 95 do 105 K, suhe 86 do 96 K, biki 104 do 116 K, doine krave 104 do 115 K, breje krave 102 do 115 K, mlada živina 115 do 130 K, teleta (1 kg žive teže) 1 K 20 v do 1 K 60 v. Prihodnji živinski sejm se vrši v sredo dne 24. marca.

Ptuj. Uradništvo c. kr. okrajnega glavarstva v Ptujju je darovalo mesto vena na grob umrlemu prečast. g. proštu Jožefu Flek v Ptujju znesek 50 K v prid vojaškemu fondu za nabavo umetnih udov.

Loška gora v Zrečah. Tu je umrl posestnik Jožef Kovše, star 51 let. Kot naročnik naših listov je bil v narodnem oziru pohvale vredna oseba in vselej zanesljiv. Počival v miru!

Dobrna. Občni zbor naše kmetijske podružnice se je 7. t. m. prav dobro obnesel. V teh vojskih hudih časih se vlada večkrat obrača na kmečki stan, od

njega pričakuje pomoč, da zamore prehraniti vojake in prebivalstvo sploh. Važnost kmečkoga stanu se je že tolikokrat povdarjala, da je le obžalovati, da se kmet sam tega še premalo zaveda. Narodni in gospodarski nasprotniki kar naravnost kmeta odvrčata od kmetijskih podružnic: vsako podučno zborovanje prezirajo, smešijo in se jim dobro zdi, da se kmet nič ne uč. in da ostane v temni neumnosti. Načelnik je kmeta na to opozoril in glasno svaril pred nevednostjo in stanovsko brezbriznostjo velikega dela naših kmetov. Če vlada države in dežela res uvažujeta kmečki stan in ga tudi posebno nekaj let sem podpirate na potu omike, naj bi še pa take rovarje proti kmečki organizaciji malo bolj ostro potipali. Po kratkem poročilu o delovanju podružnice pozdravi načelnik c. kr. okraj. gozdarja Petra Zabovnik iz Maribora. Srečna pa je bila misel odbora, povabiti strokovnjaka v gozdarstvu, je vendar naša občina navezana posebno na gozdarstvo in živinorejo. V prav mičnem skozi in skozi zanimivem govoru nam je gospod podal v kratkem najvažnejše nauke in nasvete v gozdarstvu in je še posebno opozoril na naše št. Joštke pašnike, ki so bili pred leti lepi gozdovi, zdaj pa je samo zanemarjena paša brez vsake koristi. Pašniška zadruga se leta in leta trudi te pašnike dobiti v najem, da jih zboljša in da bi kakor drugod na Štajerskem lahko svojo živino čez poletje na teh pašnikih imeli, pa nasprotniki hujskajo posestnike. Skušnja uč., da bodo zdajšnji posestniki teh pašnikov, ako jih tudi deloma oddajo, lahko več živine redili na skrčenih pa zboljšanih pašnikih kot zdaj. Ko je g. načelnik povzel besedo in se zahvalil za krasen poduk, so mnogobrojni poslušalci kar na glas dali duška svoji hvalečnosti. Ob enem se je kar izrekla želja, da bi gospod še v jeseni prišel in nadaljeval svoje predavanje posebno o merjenju lesa itd. Sklenili smo še, vlado prositi v smislu danih navodil, da se kmečkim delavcem več moka na dan odmeri. To zborovanje nam bo pač ostalo v prijetnem spominu. Načelnik se spominja naših hrabrih vojakov rojakov in z željo, da bi prišli kot zmagovalci domov, sklene zborovanje ob 11. uri dopoldne.

*** Sv. Jurij ob juž. žel.** Janez Klajnšek, bivši predsednik bralnega društva v St. Juriju ob juž. žel., je postal sledeče pismo iz Vodnjana Istri, kjer služi kot črnovojnik: „Bliža se čas, ko bo treba voliti novi odbor bralnemu društvu. Želim društvu mnogo uspeha v novem letu. Ne vem pa nič, kedaj bo konec vojne, še manj pa, če se še kedaj povrnem v domovino, zatorej klčem vsem doma ostalim: Pristopajte k bralnemu društvu, ki Vam nudi mnogo poučnega berila, ki je za današnje čase posebno primerno, da zamore vsak posameznik zavrniti protiverske napade lažljivih obrekovalcev, katerih nikjer ne manjka, in ki so vsi naperjeni proti katoliškim organizacijam in katoliškimi društvom. Obrekovalci imajo namen, zatrositi med nepokvarjeno mladino duha brezbožnosti in nerravnega življenja, kar pa nas Bog varuj! Slovenska mladina, varuj se krivih prerokov! Celemu odboru bralnega društva moje najiskrenejše pozdrave!

*** Gornja Ponikva.** Mihael Sredenšek, ki služi pri 37. pešpolku, piše dne 14. februarja iz srbskega bojišča: (Sredenšek je bil poprej že na severnem bojišču.) Dragi stariši in sestra! Brat Franc mi je pisal, da je zadovoljen v vojaškem stanu, čeprav sva Ruse po nesrečni Galiciji že 4 mesece lasala. Jaz sem tukaj, hvala Bogu, še zdrav, voljno opravljam svojo službo, poleg tega pa se ravnam po Vaših dobrih naukih, dragi stariši! Kaj delate Vi, ljubi Štajerci? Ali že kopljete v vinogradih? Oh, nehote mi pride naenkrat na misel stari rek: „Dolgo stal več svet ne bo. Te bodo djali v to črno zemljo.“ To se bo tudi najbrž zgodilo z mano, ker toliko mojih tovarišev-sobojevnikov je že odšlo tje, kjer je večna pomlad. Če se tukaj na svetu ne vidimo več, Vam klčem: Na veselo svidenje nad zvezdami! Priporočam se Vam v molitev in pošljem g. župniku rokopoljub. Pozdrav tudi organistu Dolinarju, vsem dekletom in fantom pevskega društva.

*** Griže pri Celju.** Nepričakovano je došla brzojavno žalostna vest, da je dne 25. februarja nagle smrti umrl Janez Achenberger. Služil je cesarja pri trdnj. topnič. polku št. ... v Poli. Bil je slovesno pokopan od svojih tovarišev, ki so ga z godbo spremili k zadnjemu počitku. Vojni kurat je ob grobu blagoslovil njegovo truplo in v nagovoru tolažil sočutno njegovo ženo, ki je žalovala ob njegovih nogah. Rajni je opravil do zadnje ure zvesto svoje dolžnosti. Naj v miru počiva!

*** Višnjavas pri Vojniku.** Marija nas povsod varuje, tudi na Ruskem. Jaz B. J. in moj sosešč Jurij Dokler sva bila še na večer dne 25. avgusta skupaj v Celju ter si pred odhodom v Galicijo na bojišče voščila, da naju Bog in Marija varuje vsega huđega. Ker sem imel več komadov Marijinih svetinjic, dal sem eno tudi mojemu najljubšemu prijatelju. Z veseljem jo je sprejel ter rekel: Moj oče so tudi imeli Marijino svetinjico na vojski in niso bili nič ranjeni, a priborili so si srebrno hrabrostno kolajno. Jaz pa, ako mi Bog pomaga, si hočem priboriti zlato. Več mesecev ni bilo nič slišati o Doklerju. Dne 2. februarja pa sprejme njegova žena pismo z ruskega ujetništva, datirano z dne 21. novembra 1914. Mož ji naznanja, da je še zdrav in da je v ruskem ujetništvu v Sibiriji. Pismo se glasi: „Bog in Marija nam vrnila že mir, da se zopet kmalu vidimo. Prosim, piši mi, ljuba žena, kako je novorojenčku ime in pa kaj je vse novega doma. Tvoj zvesti mož Jurček Dokler.“

*** Škofja vas pri Vojniku.** Topničar Franc Tanšek piše svojim starišem s severnega bojišča, da je še zdrav in da se ima Bogu in Mariji zahvaliti za sre-

čo, da ga še ni nobena krogla zadela. Pravi, da si srčno želi še vsaj enkrat videti drago slovensko domovino.

*** Luče.** Jože Kosmač, p. d. Kosmač iz Konjskega vrha, ima na bojišču štiri sinove, namreč: Jožef, kateri služi pri topničarjih v Dalmaciji, Jaka je bil že ranjen v Galiciji, zdravil se je nekaj časa v bolnišnici na Ogrskem, potem je prišel domov. Ko je okreval popolnoma, je zopet šel na bojišče. Anton pa je padel na južnem bojišču; najstarejši France pa je bil odrajan dne 22. decembra 1914 in šel dne 15. februarja k vojakom v Maribor. Ubogi oče pa je sam doma na zelo velikem posestvu, dasi je že čez 70 let star in že čez poldrugo leto bolan. — Drugi je Ignacij Zavrtnik, p. d. Račuršnik, iz kraja Stramški vrh, ki ima tri sinove v vojski. France je bil ranjen v Karpatih in se nahaja sedaj v bolnišnici na Ogrskem, Jože in Ferdinand sta pa na južnem bojišču, a ne ve se pa, ali sta še živa ali ne. Tudi Zavrtnik ima obširno in težavno posestvo in še celo visoko v hribih.

Dol pri Hrastniku. V nedeljo, dne 7. t. m. se je vršil občni zbor tukajšnjega izobraževalnega društva. Po običajnih formalnostih je novi župnik g. P. Gorjup označil temno, preračunjeno delovanje vseh cerkvi sovražnih sil, kramazonstvo in njegova izrastke in proti temu, oziraje se na priporočila sedanjega svetega Očeta, naglašal važnost, zbirati se vsem dobromislečim v katoliških izobraževalnih društvih. Na po g. Veterniku izpraznjeno predsedniško mesto je bil izvoljen sedanji gospod župnik. Sicer se društveni odbor ni spremenil, Prečitanih knjig je bilo lani 1466.

Zadnja poročila došla v pondeljek dne 15. marca.

Avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 14. marca.

Avstrijski generalni štab uradno razglašuje:

Na Poljskem in na bojni črti v Zahodni Galiciji se splošni položaj ni spremenil. Napadali sunki Rusov ob spodnjem toku reke Nide, nadalje pri Gorlicah ter na južni strani Gorlic, so bili po kratkem boju odbiti.

V Karpatih so bili na številnih raznih mestih zopet odbiti srđiti napadi Rusov, tako na bojni črti med sedlom Lupkov in prelazom Usok, nadalje v dolini reke Opor (južni pritok reke Stryj na gališkem ozemlju Karpat), kjer so se vršili tudi srđiti ponočni boji pri prelazu Vyskov. Razven veliko ujetih ranjenih Rusov so ujele naše čete čez 400 neranjenih Rusov, ki so se udali v boju osebe proti osebi.

Tudi na postojankah južno od Dnjestra so se razvili boji. Izvrstno učinkujoči ogenj naših čet je hitro ustavil napad močnih ruskih vojaških oddelkov. Napad Rusov je bil popolnoma odbit, pri čemur je imel sovražnik velike izgube.

Dalje proti izhodu prodirajoča sovražna kavalerija je bila vnovič vržena nazaj.

Upad na Južno-Ogrsko.

Kolin, 14. marca,

Kolinski list „Kölnische Zeitung“ poroča:

Francoska armada, katero so zbirali v severni Afriki, ni bila namenjena le samo zoper Turčijo, ampak tudi za upad na Ogrsko. 200.000 angleško-francoskih čet so nameravali izkrcati v Solunu z namenom ojačiti v toliki meri srbsko armado, da bi mogla upasti na Ogrsko.

Za ta načrt pa niso mogli pridobiti grškega kralja Konstantina. Odločno se je ustavil vsakemu podvzetju, ki bi bilo neposredno naperjeno proti Avstro-Ogrski in Nemčiji, ter prepovedal neoviran prevoz francoskim četam skozi grško državo.

Kaj dela Italija.

V italijanskem državnem zboru se je sprejel zakon, ki bi naj zasigural Italiji nemoteno gospodarsko in vojaško obrambo. Skratka bi se lahko imenoval ta zakon: zakon proti vohunstvu. Ob tej priliki je povzel tudi ministrski predsednik Salandra za besedo in izjavil, da nima svoječasnim izjavam ničesar odvzeti in ničesar pridjati.

Dovoz na Angleško.

Meseca februarja je iznašal uvoz v Anglijo 2 milijona ton, namesto navadnih 3 milijonov. Anglija bajje tudi s tem lahko izhaja.

Rusi nimajo premoga.

Rusko črnomoško brodogve nima že tri tedne nobenega premoga več. Sedaj poskušajo upeljati kurjavo z oljem.